

Informatiewijzer

Ontdek alles over Netto Havenpensioen

> [Netto Havenpensioen](#)

AEGON

Inhoudsopgave

Netto Havenpensioen. Een slimme keuze	4
Aegon Investment Office	10
Beleggingsbeleid	11
• Risicospreiding	11
• Strategische beleggingsverdeling	12
• Tactische beleggingsverdeling	12
• Herbalanceren beleggingsportefeuille	12
• Automatische risicoafbouw	12
• Gebruik Aegon beleggingsfondsen	13
• Verantwoord beleggen	13
• Uitsluitingenlijst en engagement	14
• Stembeleid	14
Rendementen en risico	15
• Rendementen	15
• Benchmark	15
• Risico	16
Vergoedingen	17
• Vergoeding Netto Havenpensioen	17
• Fondskosten	17
Storten, opnemen en opzeggen	19
Beschrijving risicoprofielen	20
• Risicoprofiel Defensief	20
• Risicoprofiel Neutraal	21
• Risicoprofiel Offensief	22
• Risicoprofiel Zeer Offensief	23
Risicoafbouw	24
Uitleg risico's	25
Veel gestelde vragen over de kenmerken van de Risicometer Beleggen	28

Ontdek alles over Netto Havenpensioen

In deze informatiewijzer geven wij u uitgebreide informatie over Netto Havenpensioen die u nodig heeft om een weloverwogen beslissing te kunnen nemen.

Heeft u na het lezen van deze informatie nog vragen? Kijkt u dan of u het antwoord op uw vragen kunt vinden op www.aegon.nl. Of neem contact op met de Helpdesk Havenpensioen. U bereikt de Helpdesk Havenpensioen op telefoonnummer 010 44 88 777.

Netto Havenpensioen. Een slimme keuze

Met Netto Havenpensioen geeft u ons toestemming om in uw naam beleggingsbeslissingen te nemen. En uw geld voor u te beleggen op basis van uw beleggingsprofiel. Wij nemen voor u al het moeilijke werk van beleggen uit handen. Zo heeft u er geen omkijken meer naar. Op een eenvoudige manier geeft u invulling aan uw persoonlijke financiële doelen.

Starten met Netto Havenpensioen is eenvoudig

Bepaal uw beleggingsprofiel

Kies uw risicoprofiel

Begin met Netto Havenpensioen

U heeft altijd online inzicht in uw portefeuille. U krijgt heldere informatie en kan altijd zien hoe uw geld is belegd.

In deze informatiewijzer leggen wij u uit hoe Netto Havenpensioen werkt. Zo krijgt u een heldere uitleg over uw beleggingsprofiel en de verschillende risicoprofielen. Ook lichten wij toe hoe wij voor u gaan beleggen, wat de kosten zijn, hoe u altijd inzicht in uw beleggingen heeft en welke risico's er aan verbonden zijn.

Stap 1: Bepaal uw beleggingsprofiel

U bepaalt uw beleggingsprofiel door het beantwoorden van een aantal vragen. Deze vragen komt u vanzelf tegen als u online Netto Havenpensioen opent.

Beleggingsprofiel

Uw beleggingsprofiel is persoonlijk en weerspiegelt welk type belegger u bent.

Uw beleggingsprofiel bestaat uit verschillende onderdelen. Voor elk onderdeel krijgt u een aantal vragen. Hieronder leest u welke onderdelen en wat voor soort vragen u onder andere kunt verwachten.

- **Uw beleggingsdoel**

Wat wilt u met uw beleggingen bereiken? Een algemene buffer opbouwen? Of juist voor een specifiek doel beleggen zoals aanvulling op uw pensioen. Dan is ook van belang wanneer u dat wilt bereiken. Wij noemen dat de doeldatum. Omdat uw rekening tot uw 65e verjaardag geblokkeerd is voor opname zal de doeldatum nooit voor deze datum kunnen liggen..

- **Uw persoonlijke situatie**

Wat is uw situatie? Bent u alleenstaand of getrouwd? Wat is uw kennis en ervaring met beleggen? Wat is uw opleiding? Alle vragen die wij hier stellen, geven inzicht in wie u bent.

- **Uw financiële situatie**

Wat is uw inkomen, wat zijn uw uitgaven? En daarnaast wat zijn uw bezittingen en schulden? Nu en uw verwachting voor de toekomst. Dit geeft onder meer inzicht of uw beleggingsdoel haalbaar is.

- **Uw risicohouding**

Hoeveel risico kunt en wilt u lopen? Er zijn twee soorten risico's:

1. Het risico dat u kunt lopen: dit wordt bepaald door uw financiële situatie. Ook uw persoonlijke voorkeuren en mogelijkheden spelen hierbij een rol.
2. Het risico dat u wilt lopen: dit wordt bepaald door uw houding ten opzichte van risico's bij beleggingen. Bent u bezorgd bij heftige koersbewegingen of vindt u dat juist iets wat er gewoon bij hoort?

Als u de vragen heeft beantwoord, heeft u uw beleggingsprofiel bepaald. Wilt u voor meerdere beleggingsdoelen geld apart zetten? Dat kan eenvoudig door voor elk doel een beleggingsprofiel te bepalen. U wilt voor een aanvulling op uw pensioen wellicht minder risico lopen dan voor het opbouwen van een algemene reserve. Voor elk beleggingsprofiel heeft u dan een aparte beleggingsrekening. Wel zo overzichtelijk.

Stap 2: Kies uw risicoprofiel

Nadat uw beleggingsprofiel is vastgesteld, geven wij aan welk risicoprofiel hierbij het beste past. U kunt soms kiezen voor een risicoprofiel met een lager risico.

Risicoprofiel

Een door ons vastgestelde verhouding van zakelijke waarden (aandelen, grondstoffen en onroerend goed) en vastrentende waarden (staats- en bedrijfsobligaties en leningen) met een bepaald verwacht rendement- en risiconiveau.

Netto Havenpensioen kent 4 risicoprofielen:

- Defensief
- Neutraal
- Offensief
- Zeer Offensief

Elk risicoprofiel bestaat uit een door ons vastgestelde verdeling van zakelijke waarden (aandelen, grondstoffen en onroerend goed) en vastrentende waarden (staats- en bedrijfsobligaties en bedrijfsleningen). De risicoprofielen hebben elk hun eigen rendement- en risicokenmerken.

Zakelijke en vastrentende waarden

Zakelijke waarden zijn beleggingen in:

- Aandelen (bijvoorbeeld technologie bedrijf Apple en voedingsmiddelenfabrikant Nestle)
- Grondstoffen (bijvoorbeeld olie, gas en mais)
- Onroerend goed (bijvoorbeeld kantoren, woningen en winkels)

Vastrentende waarden zijn verschillende soorten obligaties.

- Staatsobligaties (bijvoorbeeld Duitsland en de Verenigde Staten)
- Bedrijfsobligaties (obligaties van bedrijven met een hoge kredietwaardigheid)
- High Yield obligaties (obligaties van minder kredietwaardige bedrijven met een hogere rente)
- Emerging Market Debt (obligatie van overheden, instellingen of bedrijven uit opkomende landen)
- Asset Backed Securities (leningen met een zakelijk onderpand)

Om u een voorbeeld te geven: een defensief risicoprofiel bestaat hoofdzakelijk uit vastrentende waarden. Het past bij een beleggingsprofiel gericht op behoud van vermogen, een beperkt risico of een korte looptijd van bijvoorbeeld vijf jaar. Een offensief risicoprofiel bestaat voornamelijk uit zakelijke waarden en past bij een beleggingsprofiel gericht op groei, een hoger risico en een looptijd van tien jaar of langer.

Voor elk risicoprofiel hebben wij een modelportefeuille samengesteld. Een modelportefeuille is een door ons samengestelde portefeuille passend bij een risicoprofiel. Voor zakelijke waarden beleggen wij voor u in het Aegon Diversified Equity Fund II. Voor de vastrentende waarden wordt belegd in het Aegon Diversified Bond Fund.. Uw beleggingen in uw portefeuille volgen altijd de modelportefeuille passend bij het risicoprofiel dat hoort bij uw beleggingsprofiel. Lees meer over hoe wij voor u beleggen op [pagina 11](#).

Uw beleggingsprofiel kan veranderen door wijzigingen in uw persoonlijke situatie zoals een wijziging in uw gezinssituatie of een verandering in uw financiële situatie. Deze moet u altijd aan ons doorgeven. Jaarlijks vragen wij u of uw beleggingsprofiel nog steeds actueel is. Als uw beleggingsprofiel wijzigt, kan ook het risicoprofiel wijzigen dat hierbij past en daarmee ook uw beleggingen.

U leest meer over de verschillende risicoprofielen en bijbehorende modelportefeuilles verderop in de informatiewijzer.

Risicoafbouw

Netto Havenpensioen maakt gebruik van risicoafbouw. Bij risicoafbouw gaan wij minder risicovol voor u beleggen zodra de doeldatum dichterbij komt. De doeldatum is de datum waarop u uw beleggingsdoelstelling wenst te behalen. Dit doen wij om het effect van (heftige) koersschommelingen die de waarde van uw beleggingen zou kunnen beïnvloeden, te beperken. Als u zonder geleidelijke risicoafbouw belegt, kan zich de situatie voordoen dat u bij (heftige) koersschommelingen nog maar onvoldoende de tijd hebt voor herstel van de waarde van uw beleggingen. De kans is in dat geval reëel is dat uw portefeuille onvoldoende herstelt om uw beleggingsdoel te halen.

Stap 3: Begin met Netto Havenpensioen

Nadat wij voor u aan de hand van een aantal vragen uw beleggingsprofiel hebben bepaald en het risicoprofiel is gekozen doorloopt u de volgende stappen:

1. U vult uw persoonlijke gegevens in zoals uw Burgerservicenummer, uw tegenrekeningnummer etc.
2. U vult uw contactgegevens in zoals een e-mailadres, adresgegevens, telefoonnummer etc.
3. U leest en accepteert vervolgens de voorwaarden. Dit doet u door de Voorwaarden Aegon Beheerd Beleggen/ Havenpensioen en de Algemene Voorwaarden Aegon Bank N.V. aan te vinken voor akkoord.
4. Als u nog niet geïdentificeerd bent, moet u zich nog identificeren.? U kunt zich identificeren door een storting te doen vanaf een Nederlandse bankrekening op uw naam. Deze rekening moet precies dezelfde tenaamstelling hebben als uw Netto Havenpensioen rekening.
5. U ontvangt van ons (als u die nog niet heeft) inloggegevens voor Mijn Aegon. Mijn Aegon is uw persoonlijke online omgeving, hier kunt u altijd en overal uw Aegon producten inzien.

Aegon Investment Office

Uw geld dat u laat beleggen via Netto Havenpensioen wordt beheerd door de experts van het Aegon Investment Office.

Wij stellen de risicoprofielen samen, beheren de hierbij passende modelportefeuilles en toetsen doorlopend of uw beleggingsportefeuille in lijn is met het risicoprofiel dat past bij uw beleggingsprofiel. Indien nodig voeren wij de nodige wijzigingen in uw portefeuille uit. De beleggingsfondsen waarin wij voor u beleggen worden door ons periodiek geëvalueerd en wij voeren periodiek overleg met de beheerders van deze beleggingsfondsen, Aegon Investment Management BV.

Elk kwartaal geven wij u een uitgebreide update over de ontwikkelingen van uw portefeuille. U heeft via Mijn Aegon altijd inzicht in uw beleggingsportefeuille.

Beleggingsbeleid

Ons beleggingsbeleid is gericht op de langere termijn. Beleggen op lange termijn heeft een risicodempend effect. Het bereiken van een langere termijn beleggingsdoelstelling vereist immers een lange termijn beleggingsbeleid.

Ons beleggingsbeleid bestaat uit de volgende kenmerken.

Risicospreiding

Niemand kan de toekomst voorspellen en geen enkele (professionele) belegger is in staat om altijd de winnende beleggingen te kiezen. Daarom spreiden wij uw beleggingen voor u. Elk risicoprofiel kent drie niveaus van risicospreiding:

1. Spreiding over beleggingscategorieën:
  - zakelijke waarden
  - vastrentende waarden
2. Spreiding binnen beleggingscategorieën:
  - Zakelijke waarden: aandelen, beursgenoteerd vastgoed en grondstoffen.
  - Vastrentende waarden: staatsobligaties, bedrijfsobligaties, high yield obligaties Europa, high yield obligaties Verenigde Staten, emerging market debt, asset backed securities
3. Spreiding over verschillende regio's en sectoren binnen de beleggingscategorieën: zoals in verschillende aandelen, grondstoffen, staatsobligaties en high yield obligaties etc.

Voorbeeld

Binnen zakelijke waarden wordt belegd in aandelen, beursgenoteerd vastgoed en grondstoffen. Binnen aandelen wordt wereldwijd gespreid. Zo wordt er belegd in bedrijven uit de Verenigde Staten, Europa en Azië. Deze bedrijven zijn ook verdeeld over verschillende sectoren zoals financiële instellingen, informatietechnologie en gezondheidszorg. Bedrijven zoals Amazon en Nestlé zijn voorbeelden waarin wordt belegd.

Binnen vastrentende waarden wordt belegd in verschillende obligaties zoals onder andere staatsobligaties en bedrijfsobligaties. Er wordt gespreid over staatsobligaties van verschillende landen en bedrijfsobligaties van verschillende bedrijven in verschillende sectoren, diverse looptijden en vormen van kredietwaardigheid.

Wij bepalen de optimale verdeling van uw vermogen door voor elk risicoprofiel gebruik te maken van de strategische beleggingsverdeling en tactische beleggingsverdeling. Wat deze beleggingsverdelingen betekenen, leest u hieronder.

Strategische beleggingsverdeling

De strategische beleggingsverdeling is de standaardverdeling van de twee beleggingscategorieën op de lange termijn (10 jaar), gebaseerd op de verwachtingen van risico en rendement.

De strategische beleggingsverdeling kunt u zien als onze standaard beleggingsverdeling binnen elk risicoprofiel. Wij houden gemiddeld genomen op langere termijn deze strategische beleggingsverdeling aan onder normale marktomstandigheden.

Tactische beleggingsverdeling

Wij mogen binnen bepaalde bandbreedtes afwijken van de strategische beleggingsverdeling. Dit noemen wij de tactische beleggingsverdeling. Het Aegon Investment Office bepaalt per risicoprofiel de actuele weging voor elke beleggingscategorie. Wij kijken hierbij naar de verwachtingen op de korte termijn en kunnen aanpassingen doen als wij verwachten dat dit het rendement ten goede komt. Zo kan het zijn dat wij op korte termijn de beleggingscategorie zakelijke waarden een groter percentage in uw portefeuille geven omdat wij verwachten dat dit aantrekkelijker is ten opzichte van de beleggingscategorie vastrentende waarden.

Herbalanceren beleggingsportefeuille

De koersen van zakelijke waarden zoals aandelen en beursgenoteerd vastgoed en van vastrentende waarden zoals staats- en bedrijfsobligaties stijgen en dalen als gevolg van marktontwikkelingen. Hierdoor verandert de beleggingsverdeling van uw beleggingsportefeuille. Als bijvoorbeeld zakelijke waarden stijgen als gevolg van gunstige marktomstandigheden, zal de weging van zakelijke waarden toenemen. Uw beleggingsportefeuille kan uit balans raken als een beleggingscategorie een te hoge of te lage weging heeft.

Om dit te voorkomen controleren wij dagelijks of de verdeling over zakelijke waarden, vastrentende waarden en/of liquide middelen binnen uw beleggingsportefeuille niet te veel afwijkt van de bandbreedtes van het risicoprofiel dat hoort bij uw beleggingsprofiel. Als het nodig is passen wij uw beleggingsportefeuille aan zodat deze weer in lijn is met het risicoprofiel. Op deze manier blijft uw beleggingsportefeuille dus altijd in balans.

Automatische risicoafbouw

Wij zullen het risico in uw portefeuille automatisch verlagen naarmate de doeldatum dichterbij komt. Het verlagen van het risico doen wij door de samenstelling van uw beleggingsportefeuille te veranderen. Naarmate uw doeldatum dichterbij komt verlagen wij het gedeelte van uw portefeuille dat in zakelijke waarden belegt. Zo verhogen wij het deel dat u in vastrentende waarden belegt en/of liquide middelen heeft staan.

Doeldatum

De doeldatum is de datum waarop u 65 jaar oud wordt.

Het gebruik van Aegon beleggingsfondsen

Wij hebben voor elk risicoprofiel een modelportefeuille samengesteld uit twee beleggingsfondsen. Voor zakelijke waarden wordt belegd in het Aegon Diversified Equity Fund II en voor vastrentende waarden wordt belegd in het Aegon Diversified Bond Fund.

Het Aegon Diversified Equity Fund II en het Aegon Diversified Bond Fund zijn beleggingsfondsen die speciaal voor de Nederlandse klanten van Aegon zijn ontwikkeld. Ze worden beheerd door Aegon Investment Management B.V.

Binnen de Aegon beleggingsfondsen wordt een combinatie van twee beleggingstijlen gehanteerd.

1. Actief beleggen: dit betekent dat er wordt gestreefd een belangrijke benchmark (bijvoorbeeld een Wereld Aandelen Index) te verslaan om op die manier extra rendement te behalen. Met een benchmark, ook wel index genoemd, bedoelen wij een objectieve maatstaf (bijvoorbeeld een selectie aandelen of obligaties) waarmee het resultaat van een portefeuille wordt vergeleken. Vaak staan hier ook hogere kosten en een hoger risico tegenover.
2. Passief beleggen (ook wel indexbeleggen genoemd): dit heeft als doelstelling exact een index te volgen. Bijvoorbeeld alle aandelen of obligaties die onderdeel uitmaken van de index. In de praktijk zal na aftrek van kosten altijd net een iets lager rendement dan de index worden behaald. Met name bij aandelen en staatsobligaties is het lastig de markt te verslaan en daarom is het beleggen in een index een kostenefficiënte oplossing, omdat de kosten lager zijn dan bij actief beleggen.

Binnen het Aegon Diversified Equity Fund II en het Aegon Diversified Bond Fund is een uitgekende balans gevonden tussen deze twee beleggingstijlen. Het Aegon Diversified Equity Fund II belegt passief in aandelen wereldwijd en actief in beursgenoteerd vastgoed en grondstoffen. Het Aegon Diversified Bond belegt passief in staatsobligaties en belegt actief in bedrijfsobligaties, high yield obligaties Europa, high yield obligaties Verenigde Staten, emerging market debt, asset backed securities en liquiditeiten.

Op Aegon.nl kunt u altijd de actuele fondsinformatie van het Aegon Diversified Equity Fund II en het Aegon Diversified Bond Fund inzien.

Verantwoord beleggen

Wij willen met beleggen zowel goede financiële rendementen als maatschappelijk verantwoorde rendementen voor u behalen. Het uitgangspunt is daarbij dat wij alleen beleggingen voor u selecteren die in overeenstemming zijn met onze normen en waarden. Deze zijn verwoord in de gedragscode van Aegon. Deze kunt u vinden op www.aegon.nl.

Wij houden bewust en actief rekening met de invloed van maatschappelijke-, sociale- en milieucriteria. In het bijzonder op het gebied van mensenrechten, wapens, gezondheid en milieu. Deze aandachtsgebieden zijn ook afgeleid van internationale verdragen. Ze weerspiegelen ideeën die ten grondslag liggen aan ons Beleid Verantwoord Beleggen. De volgende internationale verdragen en richtlijnen zijn daarin van bijzonder belang:

- Universele Verklaring van de Rechten van de Mens,
- RIO Declaration on Environment and Development,
- United Nations Convention against Corruption,
- UN Global Compact Principles,
- International Labour Organization's Declaration of Fundamental Principles and Right at Work,
- Het Verdrag inzake Clustercommunity,
- OECD Guidelines for Multinational Enterprises.

Uitsluitingenlijst en engagement

Op de uitsluitingenlijst staan ondernemingen die wij uitsluiten van beleggingen. Deze ondernemingen voldoen in hun gedrag of producten niet aan onze normen en waarden. Er zijn ook ondernemingen die niet op de uitsluitingenlijst staan, maar waar wel twijfels over bestaan. Deze komen in aanmerking voor 'engagement'. Met hen gaat Aegon een actieve, kritische dialoog aan om ze te bewegen hun gedrag te veranderen.

Stembeleid

Ook in het stembeleid van Aegon (als aandeelhouder van andere bedrijven) houden wij ons aan onze gedragscode en het beleid voor verantwoord beleggen. Jaarlijks doen wij verslag van ons stembeleid.

Rendementen en risico

Rendementen

De verwachte rendementen per risicoprofiel zijn gebaseerd op lange termijn verwachtingen (15 jaar) van het Aegon Investment Office. Deze verwachte rendementen geven een indicatie en bieden geen garantie. Werkelijke rendementen kunnen hoger of lager uitvallen.

Rendement is de opbrengst van uw beleggingen. Wij laten u deze opbrengst zien in euro's en als percentage van uw beginvermogen. Wij publiceren uw rendement dagelijks in Mijn Aegon. Daarnaast stellen wij een kwartaalupdate voor u op. Op de rendementen die wij u laten zien zijn alle kosten al in mindering gebracht.

Benchmark

Het rendement van uw beleggingsportefeuille kunt u vergelijken met een zogenoemde benchmark. In Mijn Aegon laten wij u zien hoe uw beleggingsportefeuille presteert ten opzichte van de benchmark.

Wij maken gebruik van een samengestelde benchmark voor zowel zakelijke waarden als vastrentende waarden. Wij hebben voor elke beleggingscategorie een index geselecteerd. Hieronder kunt u zien uit welke indexen onze samengestelde benchmark bestaat.

Zakelijke waarden		
Beleggingscategorie	Naam index	%
Aandelen	MSCI All Country World	80%
Beursgenoteerd vastgoed	FTSE EPRA/NAREIT Global	12%
Grondstoffen	S&P GSCI Excess Return	8%
Totaal		100%

Vastrentende waarden		
Beleggingscategorie	Naam index	%
Staatsobligaties	Merrill Lynch Core Eurozone Government Bond	30%
Bedrijfsobligaties	Barclays Euro-Aggregate Corporate	40%
High yield obligaties Europa	Barclays Capital High Yield	3%
High yield obligaties Verenigde Staten	Barclays Capital US Corporate High Yield	7%
Emerging market debt	JPMorgan Emerging Markets Bond Global Diversified	8%
Asset backed securities	Barclays Capital Euro ABS Fixed and Floating (ex Dutch RMBS)	12%
Totaal		100%

Het percentage van elke index komt overeen met de standaard lange termijnverdeling van de Aegon beleggingsfondsen waarin wij voor u beleggen.

Uw beleggingsportefeuille wordt vergeleken met de hierboven getoonde samengestelde benchmark. Deze wordt als één benchmark getoond. De percentages in de samengestelde benchmark worden in verhouding berekend en zijn afhankelijk van het risicoprofiel behorend bij uw beleggingsprofiel.

Risico

Als u belegt, moet u er rekening mee houden dat er een kans bestaat dat u een deel van uw inleg kunt verliezen. Hoe offensiever uw risicoprofiel, hoe meer risico u moet accepteren.

In het onderstaande schema ziet u ter illustratie het verwachte rendement, neerwaarts risico en de minimale beleggingshorizon voor elk risicoprofiel.

Profiel	Verwacht rendement ¹	Neerwaarts risico	Opwaarts risico	Minimale beleggingshorizon
Defensief	1,5%	0,1%	2,9%	5 tot 7 jaar
Neutraal	1,7%	0,1%	3,4%	6 tot 10 jaar
Offensief	2,0%	-0,2%	4,3%	10 tot 15 jaar
Zeer offensief	2,4%	-0,6%	5,6%	15 jaar en langer

Verwacht rendement: dit is het verwachte gemiddelde rendement per jaar over een periode van 15 jaar.

Neerwaarts risico: 5% kans dat dit rendement of minder wordt behaald over een periode van 15 jaar.

Opwaarts risico: 5% kans dat dit rendement of hoger wordt behaald over een periode van 15 jaar.

Beleggingshorizon: dit is een indicatie van het aantal jaren dat u uw geld wilt en kunt beleggen.

- 1 De waarde van uw beleggingen kan fluctueren. Rendementen kunnen ook fors tegenvallen, zelfs meerdere jaren achter elkaar. In het schema gaat het om prognoses, niet om garanties. Deze prognoses vormen geen betrouwbare indicator voor toekomstige resultaten. Er kunnen zich onvoorziene situaties voordoen die (zelfs bij een laag risico) een grote invloed hebben op het risico en rendement van uw beleggingen. Het getoonde neerwaartse risico van elk risicoprofiel is berekend op basis van een goed gespreide portefeuille.

Vergoedingen

Als klant van Netto Havenpensioen heeft u te maken met twee soorten vergoedingen: de vergoeding voor Netto Havenpensioen en fondskosten van de beleggingsfondsen waarin wij voor u beleggen.

Vergoeding Netto Havenpensioen

De jaarlijkse vergoeding voor Netto Havenpensioen bestaat uit een beheervergoeding van 0,48% (incl. btw) over het belegd vermogen per jaar. Dit is een variabele vergoeding die afhankelijk is van de omvang van het belegd vermogen. Deze vergoeding wordt elk kwartaal achteraf verrekend. Beheervergoeding is de vergoeding voor het beheren van uw portefeuille inclusief alle aanpassingen zoals het periodiek herbalanceren van uw portefeuille. Alle aan- en verkooptransacties die wij doen in de beleggingsfondsen in uw portefeuille worden niet apart in rekening gebracht maar maken onderdeel uit van de beheervergoeding.

Aan het eind van elk kwartaal kijken wij naar de waarde van uw beleggingen per het einde van iedere maand van het betreffende kwartaal. Over dit gemiddelde berekenen wij de beheervergoeding. De vergoeding innen wij vanuit uw liquide middelen. Heeft u onvoldoende liquide middelen dan wordt naar evenredigheid een deel van uw beleggingen verkocht. Dit doen wij automatisch voor u. U hoeft hier zelf niets voor te doen. Bij het verkopen van uw beleggingen houden wij rekening met de manier waarop uw beleggingen over de fondsen zijn verdeeld, zodat die verhouding gelijk blijft. U betaalt over de liquide middelen geen beheervergoeding.

U betaalt geen kosten voor het aan- en verkopen van de beleggingsfondsen (incl. het periodiek herbalanceren). Deze kosten maken onderdeel uit van de beheervergoeding. Eventuele toe- en uittredingskosten die de fondsen in rekening brengen betaalt u dus niet.

Fondskosten

Naast de vergoedingen voor Netto Havenpensioen worden door Aegon Investment Management B.V., als beheerder van de beleggingsfondsen ook fondskosten gerekend. Deze kosten worden niet apart in rekening gebracht maar zijn al verwerkt in de dagelijks koers van deze beleggingsfondsen.

Wij beleggen voor u in twee breed gespreide beleggingsfondsen: het Aegon Diversified Equity Fund II en het Aegon Diversified Bond Fund. Over het jaar 2016 waren de kosten voor deze fondsen respectievelijk 0,18% en 0,20%. Hoe hoog deze fondskosten voor u zijn, is afhankelijk van hoeveel er gemiddeld per jaar in de fondsen voor u is belegd. Op aegon.nl kunt altijd de actuele fondsinformatie en fondskosten terugvinden.

De vergoeding voor Netto Havenpensioen samen met de fondskosten vormen dus de totale kosten.

Voorbeeld berekening

Danielle heeft een Netto Havenpensioen met risicoprofiel neutraal. Zij heeft per 1 januari 2017 € 2.500,- op haar Netto Havenpensioen gestort. De beleggingsportefeuille bestaat op dat moment uit:

Beleggingscategorie	Weging	Beleggingsfonds
Vastrentende waarden	50%	Aegon Diversified Bond Fund
Zakelijke waarden	50%	Aegon Diversified Equity Fund II

Waarde beleggingsportefeuille op 31 januari 2017: € 2.525,-

Waarde beleggingsportefeuille op 28 februari 2017: € 2.550,-

Waarde beleggingsportefeuille op 31 maart 2017: € 2.575,-

Beheervergoeding

Wat betaalt Danielle aan beheervergoeding over het kwartaal? Hiervoor bepalen wij eerst de gemiddelde stand van de beleggingen over het afgelopen kwartaal op basis van de waarde van de beleggingsportefeuille per einde van iedere maand.

$(€ 2.525,- + € 2.550,- + € 2.575,-) : 3 = € 2.550,-$

De beheervergoeding bedraagt 0,48 % (incl. btw) op jaarbasis en wordt eveneens achteraf aan het einde van het kwartaal in rekening gebracht. Per kwartaal is dit dus $(0,48\% / 4) 0,12\%$.

De beheervergoeding bedraagt in dit voorbeeld over het afgelopen kwartaal $€ 2.550,- \times 0,12\% = € 3,06$.

Totale vergoeding en fondskosten

Verondersteld dat de verhouding tussen zakelijke waarden en vastrentende waarden ieder exact gelijk blijft (50% x € 2.550,-) bedragen de totale fondskosten:

• Zakelijke waarden: Aegon Diversified Equity Fund II (0,18% / 4 x € 1.275,-)	€	0,57
• Vastrentende waarden: Aegon Diversified Bond Fund (0,20% / 4 x € 1.275,-)	€	0,64 +
Fondskosten	€	1,21
Beheervergoeding	€	3,06 +
Totaal per kwartaal	€	4,27

Dit is een voorbeeldberekening. Als de waarde en/of de samenstelling van een beleggingsportefeuille verandert, zullen de totale kosten hoger of lager uitvallen. Elk kwartaal zullen wij u – zoals in bovenstaande voorbeeld - informeren wat de werkelijke kosten zijn geweest.

Storten en opnemen

Nadat u bent gestart met Netto Havenpensioen kunt u geld storten. U kunt eenmalig een bedrag storten. Maar ook bijvoorbeeld automatisch jaarlijks een vast bedrag.

Periodiek een bedrag storten is een uitstekende manier om uw risico's te beperken op lange termijn. Omdat de koersen van beleggingen soms sterk kunnen bewegen koopt u door de tijd op verschillende momenten tegen verschillende koersen. Hierdoor bent u minder afhankelijk van een 'goed' of 'slecht' instapmoment.

Zodra uw storting op uw beleggingsrekening staat, wordt dit bedrag toegevoegd aan uw beleggingsportefeuille. U kunt zoveel en zo vaak storten als u wilt.

Hoe neemt u geld op van uw Netto Havenpensioen?

Netto Havenpensioen doet u vooral om op lange(re) termijn uw geld te laten groeien. Uw rekening is daarom geblokkeerd voor opnames tot aan uw 65e verjaardag. Daarna kunt u vrij over het vermogen op uw Netto Havenpensioen beschikken.

Beschrijving risicoprofielen

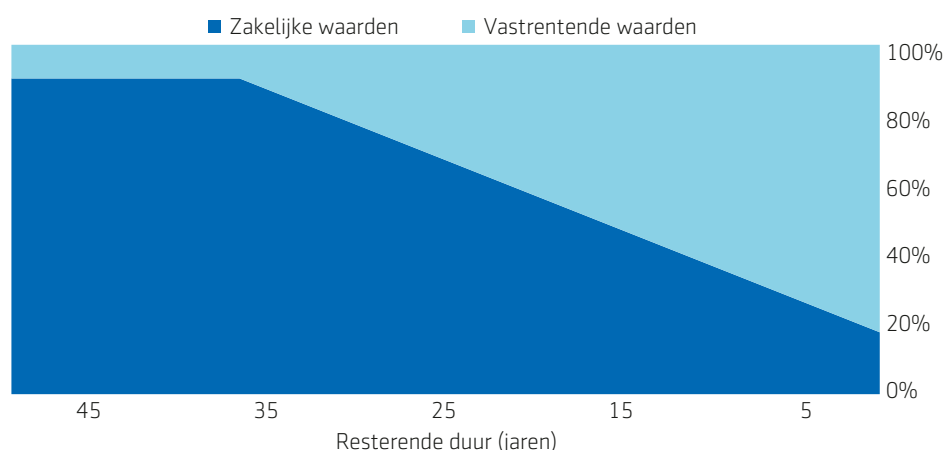
Netto Havenpensioen kent vier risicoprofielen. Elk risicoprofiel heeft zijn eigen risico- en rendementskenmerken. In dit hoofdstuk vertellen wij u meer over de standaard verdeling over de vermogenscategorieën binnen deze risicoprofielen. Uw specifieke beleggingen kunnen op enig moment afwijken van de hier genoemde standaard verdeling.

Risicoprofiel Defensief

Beschrijving risicoprofiel

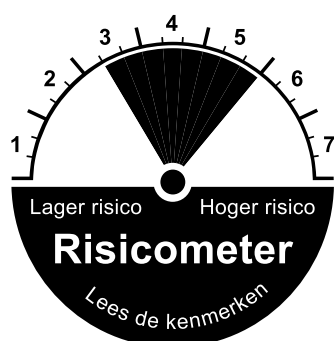
U wilt weinig risico lopen, maar wel een hoger rendement kunnen halen dan met sparen. U bent tevreden met een beperkt rendement. Een tussentijdse waardedaling en een negatief rendement kunnen natuurlijk altijd optreden.

In de onderstaande grafiek ziet u de verdeling tussen zakelijke waarden en vastrentende waarden gedurende de looptijd. De vastrentende waarden worden belegd in het Aegon Diversified Bond Fund en de zakelijke waarden in het Aegon Diversified Equity Fund II.

Risico van dit risicoprofiel

Bij het beleggen van uw geld gaan wij uit van uw beleggingsprofiel en het risico dat hierbij hoort. Wij stellen uw portefeuille zo samen dat het risico tussen het minimum en maximum risicopercentage ligt. Als uitgangspunt gebruiken wij de voorkeursverdeling: het zwarte vlak in de risicometer hieronder geeft aan binnen welke bandbreedtes het risico valt dat wij voor u nemen. Lees voor een verdere uitleg van de risicometer hoofdstuk 10: Veelgestelde vragen over de kenmerken van de Risicometer Beleggen.

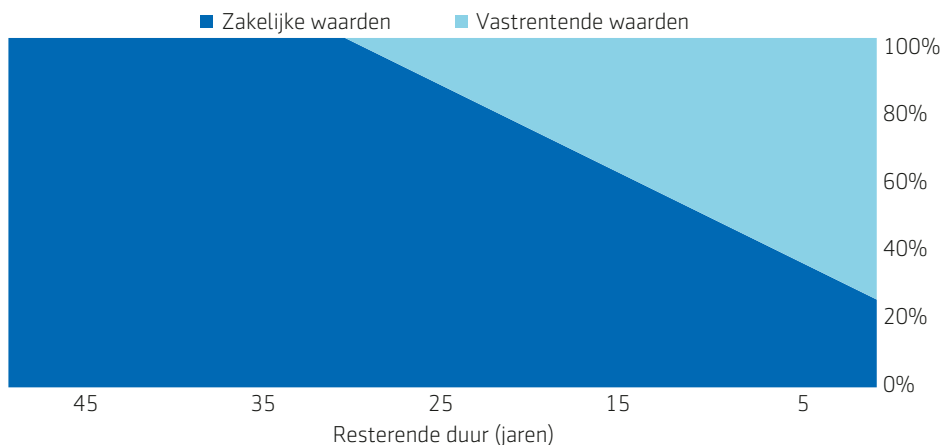

Risicoprofiel Neutraal

Beschrijving risicoprofiel

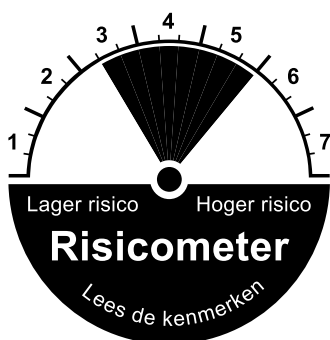
U realiseert zich dat beleggen bij vermogensopbouw op de langere termijn gunstig kan zijn, maar u wilt de risico's beperken. Een tussentijdse waardedaling en een negatief rendement kunnen natuurlijk altijd optreden.

In de onderstaande grafiek ziet u de verdeling tussen zakelijke waarden en vastrentende waarden gedurende de looptijd. De vastrentende waarden worden belegd in het Aegon Diversified Bond Fund en de zakelijke waarden in het Aegon Diversified Equity Fund II.

Risico van dit risicoprofiel

Bij het beleggen van uw vermogen gaan wij uit van uw beleggingsprofiel en het risico dat hierbij hoort. Wij stellen uw portefeuille zo samen dat het risico tussen het minimum en maximum risicopercentage ligt. Als uitgangspunt gebruiken wij de voorkeursverdeling: het zwarte vlak in de risicometer hieronder geeft aan binnen welke bandbreedtes het risico valt dat wij voor u nemen. Lees voor een verdere uitleg van de risicometer hoofdstuk 10: Veelgestelde vragen over de kenmerken van de Risicometer Beleggen.

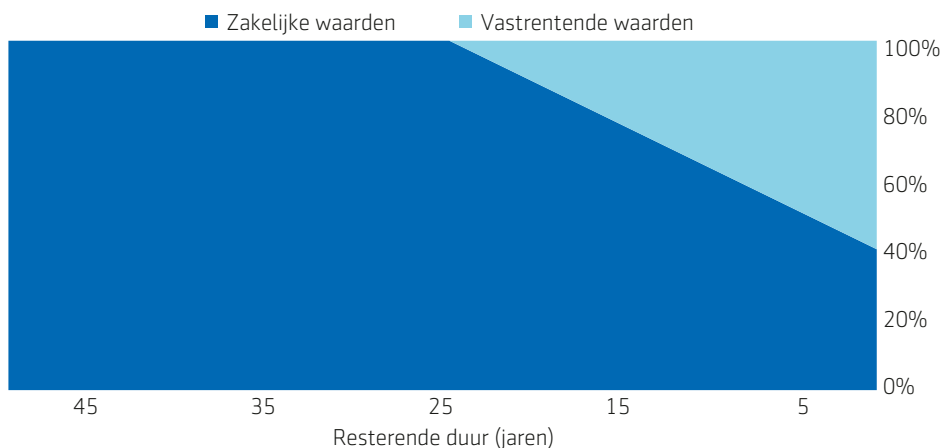

Risicoprofiel Offensief

Beschrijving risicoprofiel

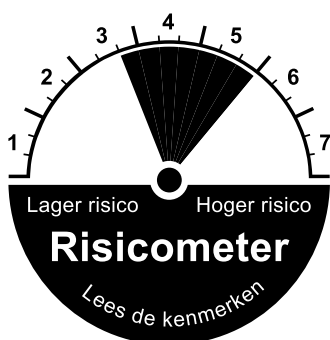
U bent zich bewust van de kansen en risico's van beleggen. U wilt wel wat meer risico lopen, met de mogelijkheid op een beter rendement. U ligt er niet wakker van als de beurs sterk daalt, omdat u ervan uitgaat dat koersdalingen op termijn weer worden goedge maakt.

In de onderstaande grafiek ziet u de verdeling tussen zakelijke waarden en vastrentende waarden gedurende de looptijd. De vastrentende waarden worden belegd in het Aegon Diversified Bond Fund en de zakelijke waarden in het Aegon Diversified Equity Fund II.

Risico van dit risicoprofiel

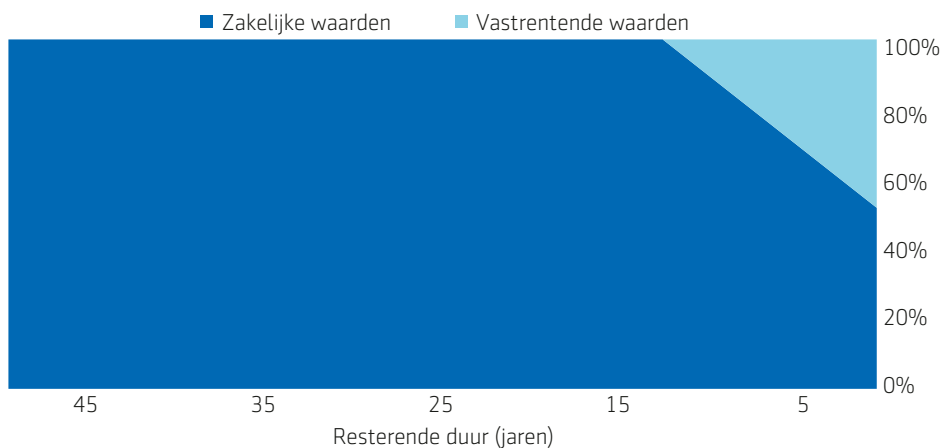
Bij het beleggen van uw vermogen gaan wij uit van uw beleggingsprofiel en het risico dat hierbij hoort. Wij stellen uw portefeuille zo samen dat het risico tussen het minimum en maximum risicopercentage ligt. Als uitgangspunt gebruiken wij de voorkeursverdeling: het zwarte vlak in de risicometer hieronder geeft aan binnen welke bandbreedtes het risico valt dat wij voor u nemen. Lees voor een verdere uitleg van de risicometer hoofdstuk 10: Veelgestelde vragen over de kenmerken van de Risicometer Beleggen.

Risicoprofiel Zeer Offensief

Beschrijving risicoprofiel

U wilt bewust een hoger risico lopen, met mogelijkheid op een hoger rendement. U ligt er niet wakker van als de beurs sterk daalt, omdat u ervan uitgaat dat koersdalingen op termijn weer worden goedge maakt. In de onderstaande grafiek ziet u de verdeling tussen zakelijke waarden en vastrentende waarden gedurende de looptijd. De vastrentende waarden worden belegd in het Aegon Diversified Bond Fund en de zakelijke waarden in het Aegon Diversified Equity Fund II.

Risico van dit risicoprofiel

Bij het beleggen van uw vermogen gaan wij uit van uw beleggingsprofiel en het risico dat hierbij hoort. Wij stellen uw portefeuille zo samen dat het risico tussen het minimum en maximum risicopercentage ligt. Als uitgangspunt gebruiken wij de voorkeursverdeling: het zwarte vlak in de risicometer hieronder geeft aan binnen welke bandbreedtes het risico valt dat wij voor u nemen. Lees voor een verdere uitleg van de risicometer hoofdstuk 10: Veelgestelde vragen over de kenmerken van de Risicometer Beleggen.

Risicoafbouw

Bij risicoafbouw gaan wij minder risicovol voor u beleggen zodra de doeldatum dichterbij komt. De doeldatum is de datum waarop u uw beleggingsdoelstelling wenst te behalen. Dit doen wij om het effect van (heftige) koersschommelingen die de waarde van uw beleggingen zou kunnen beïnvloeden, te beperken. Als u zonder geleidelijke risicoafbouw belegt, kan zich de situatie voordoen dat u bij (heftige) koersschommelingen nog maar onvoldoende de tijd hebt voor herstel van de waarde van uw beleggingen. De kans is in dat geval reëel is dat uw portefeuille onvoldoende herstelt om uw beleggingsdoel te halen.

Afhankelijk van uw risicoprofiel en periode die u beschikbaar heeft dit doel te bereiken wordt op een ander moment met de risicoafbouw gestart.

Risicoafbouw naar vastrentende waarden

Wij beleggen steeds minder in zakelijke waarden voor u en steeds iets meer in vastrentende waarden. Naarmate uw doeldatum dichterbij komt dan zullen wij geleidelijk steeds meer in vastrentende waarden voor u beleggen.

Uitleg risico's

Het beheren van uw geld via Netto Havenpensioen brengt risico's met zich mee. Het is belangrijk dat u op de hoogte bent van de verschillende risico's van beleggen. De belangrijkste risico's verbonden aan Netto Havenpensioen zetten wij voor u op een rij.

Marktrisico

Het marktrisico is het risico dat de koersen van beleggingen beïnvloed worden door het sentiment op de financiële markten in het algemeen. Financiële markten worden ook wel kapitaalmarkten genoemd en kunnen dus zowel aandelenmarkten als de markt voor obligaties inhouden.

Bij een positief sentiment op de financiële markten kan de koers van een belegging stijgen en bij een negatief sentiment kan de koers dalen. Dit sentiment kan door diverse factoren worden beïnvloed, zoals het vertrouwen van consumenten in de economie, veranderingen van de rente en als gevolg van politieke risico's etc.

Het marktrisico is niet voor alle beleggingscategorieën gelijk. Voor obligaties is het over het algemeen kleiner dan voor aandelen. Voor aandelen is het risico in de landen met goed ontwikkelde kapitaalmarkten meestal minder hoog dan in landen waar de kapitaalmarkten nog in ontwikkeling zijn.

Structuur-, economische en politieke risico's en de mogelijke invloed van internationale crises en rampen laten zich niet voorspellen en kunnen tijdelijk of langdurig negatief van invloed zijn op de koers en het rendement. Daarom kan geen zekerheid worden gegeven dat de beleggingsdoelstelling van een risicoprofiel zal worden behaald.

Koersrisico

Koersrisico is het risico dat de koers van beleggingen voor korte of langere tijd fluctueert. De koers van een effect kan stijgen of dalen door bijvoorbeeld een bericht over een bepaald bedrijf, de financiële markten in het algemeen of de rentestand.

Rendementsrisico

Het rendement van de beleggingen binnen Netto Havenpensioen over de periode van aankoop-moment tot verkoopmoment staat niet op een eerder moment vast dan op het moment van verkoop. Het rendement is niet gegarandeerd. Er bestaat geen enkele garantie dat de beleggingsdoelstelling zal worden behaald.

De waarde van beleggingen binnen Netto Havenpensioen fluctueert met koerswijzigingen in de onderliggende beleggingsfondsen waarin wordt belegd en is onder andere afhankelijk van de beleggingscategorieën, de financiële instrumenten waarin wordt belegd en de keuzes worden gemaakt bij de uitvoering van hun beleggingsbeleid.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de koers van een belegging verandert door een wijziging in rentestanden. Dit risico is voor vrijwel alle beleggingscategorieën van toepassing. Het renterisico bestaat uit twee componenten: het koersrisico en het herbeleggingsrisico.

Herbeleggingsrisico

Herbeleggingsrisico is het risico dat rendement wordt misgelopen doordat een deel van het belegde vermogen in een bepaalde belegging is vastgelegd, terwijl door een stijgende of dalende rente op de kapitaalmarkten met een andere belegging meer rendement behaald had kunnen worden.

Fondsrisico

Het overgrote deel van de ingelegde gelden binnen Netto Havenpensioen zal worden belegd in beleggingsfondsen. Het beleggingsprofiel is daarmee mede afhankelijk van het risicoprofiel van deze beleggingsfondsen. Tevens kunnen risico's aan de orde zijn die betrekking hebben op de waardebepaling, de opschorting, beëindiging en eventueel de beschikbaarheid van de beleggingen.

Sommige beleggingsfondsen:

- kunnen ook (gedeeltelijk) beleggen met geleend geld ("leverage"). Daardoor kunnen grotere winsten maar ook grotere verliezen ontstaan dan wanneer niet wordt belegd met geleend geld (het zogenaamde "hefboomeffect");
- hebben de vrijheid om "short" te gaan. Ingeval van een short transactie worden effecten verkocht die de verkoper niet bezit. Om de verkochte effecten te kunnen leveren leent de verkoper de effecten van een derde. Een short positie wordt gesloten door zoveel effecten in de markt te kopen als nodig is om eenzelfde aantal effecten als geleend terug te leveren aan de uitlener. Daarbij kunnen in geval van koersstijgingen verliezen worden geleden;
- behouden zich het recht voor om in bijzondere omstandigheden de inkoop van deelnemingsrechten tijdelijk op te schorten. In een dergelijk geval zal het (voor kortere of langere tijd) niet mogelijk zijn om een positie te verkopen;
- maken gebruik van opties of andere, al dan niet beursgenoteerde, derivaten. Deze producten kunnen zich uiterst volatiel gedragen, waardoor het gebruik een grote invloed kan hebben (zowel positief als negatief) op de waarde van het betreffende beleggingsfonds. Deze technieken worden aangewend ter bescherming van het onderliggende vermogen en/of het genereren van extra inkomsten. Onder bepaalde marktomstandigheden kan toepassing daarvan
- echter leiden tot substantiële verliezen. Dit kan negatieve gevolgen hebben op de waarde van beleggingen binnen een risicoprofiel van Netto Havenpensioen. Wij streven ernaar deze risico's te beperken door een zorgvuldige selectie van de beleggingsfondsen waarin belegd wordt en door niet te beleggen in een beleggingsfonds waarbij het risico bestaat dat er meer kan worden verloren dan de inleg.

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat de waarde van de beleggingen die niet luiden in euro kan worden beïnvloed door de ontwikkelingen van de valutakoersen (ten opzichte van de euro) waarin deze beleggingen verhandelbaar zijn. Valutakoersen kunnen grote schommelingen laten zien. Dit betekent dat de resultaten van beleggingen in een beleggingsprofiel door valutabewegingen kunnen worden beïnvloed, zowel positief als negatief.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat een belegging beperkt verhandelbaar is. De liquiditeit van beleggingen kan van tijd tot tijd verschillen en is onder meer afhankelijk van het marktsentiment voor een specifieke belegging op een bepaald moment. Vraag en aanbod bepalen vooral de mate van verhandelbaarheid. Bij de gewenste verkoop van een belegging op een moment dat er weinig of geen vraag is naar deze belegging, kan dit betekenen dat deze belegging een lagere prijs oplevert of dat de belegging in z'n geheel niet verkocht kan worden.

Debiteuren- of kredietrisico

Debiteuren- of kredietrisico doet zich voor bij obligaties en is het risico dat de debiteur de obligatielening niet kan terugbetalen. Vooral overheden en bedrijven geven obligaties uit. Zij zijn de debiteuren van obligaties. De waarde van obligaties wordt in grote mate bepaald door hoe de markt naar een betreffende debiteur kijkt. Een grote rol hierbij speelt of de betreffende debiteur de rente op de obligatie gedurende de looptijd kan betalen en tevens aan het einde van de looptijd het geleende geld kan terugbetalen. Dit wordt de kredietwaardigheid genoemd. Hoe hoger de kredietwaardigheid van een debiteur, des te lager de rente die hij doorgaans hoeft te betalen. Hoe lager de kredietwaardigheid, hoe hoger de rente is die de debiteur moet betalen. Van tijd tot tijd kan de kredietwaardigheid van een debiteur verbeteren of verslechteren. Een verbetering van de kredietwaardigheid van een bepaalde debiteur leidt in het algemeen tot een koersstijging van de obligaties en een verslechtering van de kredietwaardigheid tot een koersdaling van de obligaties.

Inflatierisico

Het algemene risico van inflatie houdt in dat de koopkracht van de waarde die de beleggingen hebben wordt aangetast door waardevermindering van de munteenheid.

Risico verouderde intrinsieke waarde

De waarde van beleggingen wordt berekend op basis van (onder meer) de koersen van de beleggingsfondsen waarin binnen een risicoprofiel wordt belegd. Bij de vaststelling van de waarde van een beleggingsfonds zijn er omstandigheden denkbaar waarin, bij gebrek aan actuele informatie, moet worden teruggevallen op de laatst bekende intrinsieke waarde of op geschatte waarden. Deze waarden kunnen afwijken van de daadwerkelijke waarde.

Tegenpartijrisico

De mogelijkheid bestaat dat de beleggingsfondsen waarin belegd wordt contractuele verplichtingen zoals levering van gelden, rechten van deelnemingen of andere financiële instrumenten niet kan nakomen (bijvoorbeeld in geval van een faillissement). Dit wordt tegenpartijrisico genoemd. Hierdoor kan een verlies worden geleden op de beleggingen binnen de beleggingsfondsen.

Afwikkelingsrisico

Dit is het risico dat afwikkeling via een betalingssysteem niet plaatsvindt zoals verwacht, omdat de betaling of levering van de financiële instrumenten door een tegenpartij niet, niet tijdig of niet zoals verwacht plaatsvindt.

Risico verlies van in bewaring gegeven activa

Hoewel Aegon Investment Management B.V. als beheerder van de beleggingsfondsen de nodige voorzichtigheid in acht neemt, is het mogelijk dat beleggingen verloren gaan als gevolg van liquidatie, faillissement, nalatigheid of frauduleuze handelingen van de door de fondsbeheerder benoemde (onder)bewaarnemer(s).

Systeemrisico's en onvoorziene risico's

Systeemrisico's en onvoorziene risico's zijn risico's als gevolg van gebeurtenissen in de wereld, terroristische aanslagen of activiteiten van één of meer grote partijen in de financiële markten, die kunnen leiden tot een verstoring van het normale functioneren van de financiële markten. Hierdoor kunnen grote verliezen ontstaan als gevolg van liquiditeits- en tegenpartijrisico's die zich door die verstoring voordoen.

Risico van (fiscale) wetwijzigingen

Dit is het risico dat de juridische of fiscale behandeling van de beleggingen in negatieve zin wijzigt of dat andere wetgeving tot stand komt die een negatieve invloed heeft op (de waarde van) de beleggingen.

Veelgestelde vragen over de kenmerken van de Risicometer Beleggen

1. Voor wie is de Risicometer Beleggen ontwikkeld?

Voor consumenten die beleggen of overwegen dit te doen.

2. Waarom is de Risicometer Beleggen ontwikkeld?

Voor de belegger is het lastig om de verschillende risicoprofielen (bijvoorbeeld een defensief of offensief profiel) van de verschillende aanbieders met elkaar te vergelijken op risico. Elke aanbieder heeft immers haar eigen systematiek van risicoprofielen en haar eigen uitleg daarbij. De Risicometer Beleggen brengt hier verandering in. Deze moet beleggers helpen bij het onderling vergelijken van risicoprofielen.

3. Door wie is de Risicometer Beleggen ontwikkeld?

De Risicometer Beleggen is een gezamenlijk initiatief van een aantal aanbieders vertegenwoordigd in de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB).

4. Hoe meet de Risicometer Beleggen het risico?

Het meten van het risico vindt plaats op basis van volatiliteit. Dit is de mate waarin de waarde van een portefeuille van beleggingen schommelt. Volatiliteit is een veel gebruikte maatstaf voor risico. De Risicometer Beleggen geeft een indicatie van de mate van volatiliteit op een schaal van 1 tot 7, van een beleggingsportefeuille die past bij een bepaald risicoprofiel.

5. Hoe wordt de volatiliteit berekend?

Berekening vindt plaats op basis van door de VBA Beleggingsprofessionals aangeleverde historische gegevens. Daarmee is de Risicometer Beleggen een schatting van de volatiliteit op basis van historische gegevens. Elk jaar wordt bekeken of aanpassing noodzakelijk is.

6. Wat 'doet' de Risicometer Beleggen niet?

De Risicometer Beleggen is niet zondermeer toepasbaar op werkelijke klantportefeuilles. De Risicometer Beleggen meet niet alle vormen van risico. Zo wordt geen rekening gehouden met het kredietrisico en het liquiditeitsrisico.

7. Betekent de introductie van de Risicometer Beleggen ook dat de aanbieders in het vervolg de volatiliteit van de individuele klantportefeuille op basis van de Risicometer gaan bewaken?

Nee, de Risicometer Beleggen is niet gericht op individuele klantportefeuilles. De werkelijke volatiliteit van een individuele klantportefeuille kan dan ook hiervan afwijken.

8. Is het aanbieden van de Risicometer Beleggen verplicht?

Aanbieders zijn niet verplicht om de Risicometer Beleggen te gebruiken.

Ga naar
www.aegon.nl

Aegon Bank N.V.
Postbus 35
8900 AA Leeuwarden
Telefoon 088 - 344 00 88.

Aegon Bank N.V. is statutair gevestigd te Amsterdam, handelsregister
30100799. Aegon Bank N.V. is ingeschreven in het register van de AFM en
DNB en heeft een vergunning van DNB

www.aegon.nl

AB 30590 b oktober 2019

